

**Lüganuse valla ühisveevärgi ja -
kanalisatsiooni arendamise kava eelnõu
aastateks 2026-2037 (kooskõlastamata)**

Esitasite Terviseametile (edaspidi amet) ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni seaduse (edaspidi ÜVVKS) § 15 lg 3 alusel kooskõlastamiseks Lüganuse valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava eelnõu (edaspidi ÜVKA) aastateks 2026-2037.

ÜVKA koostamise eesmärgiks on kiirendada ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengut, suunates organisatsioonilised ja majanduslikud meetmed sihipärasemalt. ÜVKA ülesanne on muuhulgas anda hinnang ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni olemasolevale olukorrale, analüüsida piirkonna põhjavee kvaliteeti, hinnata, milline hakkab olema elanikkonna veetarbimine ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi väljaehitamise järel ning hinnata süsteemi rekonstrueerimise ja rajamise maksumusi, näidata tulekustutusvee saamise võimalusi, liigvee ärajuhtimise vajadusi ning tuua välja keskkonnakaitsega seotud probleemid.

ÜVKA-s on muuhulgas välja toodud järgmine:

- Lüganuse valla ÜVKA hõlmab vallas Kiviõli ja Püssi linna, Lüganuse, Sonda ja Erra alevikke ning Purtse, Varja, Savala, Uniküla, Maidla, Erra-Liiva ja Soonurme külasid.
- Lüganuse valla põhiliseks ühisveevarustuse veeallikaks on Kambriumi-Vendi Gdovi põhjaveekogum, Kambriumi-Vendi Voronka põhjaveekogum, samuti nende ühine kasutus. Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjavett kasutatakse vaid Sonda aleviku ühisveevärgi puurkaevudes.
- Lüganuse vallas on vee-ettevõtjaks Järve Biopuhastus OÜ, kes osutab veevarustuse- ja kanalisatsiooniteenust.
- ÜVKA-s planeeritud tegevused on kajastatud kahes ajalisel perioodil: lühiajaline programm (2026-2030) ning pikaajaline programm (2031-2037) vastavalt investeringute rahastamise skeemile. Pikaajalises programmis sisalduvad investeringuprojektid võib alati kanda üle lühiajalisel programmi nende prioriteetsuse ilmnemisel ja/või rahastamisvõimaluste tekkel.
- **Kiviõli linna** veevajadus ja -tarbimine on täna ja perspektiivis tagatud Kiviõli linna veehaarde enamasti kahe töötava ja kahe reservpuurkaevuga. Kokku on Kiviõli linna veehaardes täna veel alles viis ÜVK puurkaevu, kuid nendest puurkaev nr 43 (2312) on kavas tamponeerida lühiajalisel programmis ning puurkaevud nr 39 (kat nr 2311), 39a (2302) ja 37 (2297) on tänaseks tamponeeritud. Kiviõli veehaarde, -töötlus ja pumplakompleks rekonstrueeriti-ehitati aastakümneid tagasi EL ISPA 17 linna projekti raames (1998-2000). Täna seisuga vajavad rekonstrueerimist nii puurkaev nr 36 (kat nr 2298) kui nr 38 (kat nr 2299). Veetöötlusjaam on tehniliselt amortiseerunud, rajatised vajavad remonti (värvimine, avad). Veetöötlusjaama hoones on lisaruum, kus asuvad kloreerimiseadmed ja varugeneraator elektrienergia tootmiseks. Täna seisuga on rekonstrueeritud ja suhteliselt heas seisundis küll enamik Kiviõli linna veetorustikust, samal ajal Kaevurite, Laste, Piiri, Muru jt tänavate veetorustik vajab renoveerimist.

Kiviõli linna veevärgi joogivee kvaliteet vastab sotsiaalministri 24.09.2019 määruse nr 61 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ja analüüsimetodid ning tarbijate teabe esitamise nõuded1“ (edaspidi määruse nr 61) nõuetele.

- **Püssi linnas** oli 2025. a ühisveevärgiga liitunud 96% elanike arvust. Liitumisvõimalus on antud kõigile linna elanikele ja ettevõtetele. Hiljemalt käesoleva arendamise kava perioodi lõpul on kavas tagada veeühendus ka Roodu aiandusühistu piirkonda. Veetöötlusjaam on rekonstrueeritud 2012. aastal. Veetöötlusjaama on paigaldatud diisलगeneraator.

Püssi linna joogiveeallikaks on puurkaev nr 1 (kat nr 2964). Reservis on puurkaev nr 2 (kat nr 50813).

Veevõrk on suures osas rekonstrueeritud, kuid vanemad ühisveevärgi torustikud on amortiseerunud ning vajavad rekonstrueerimist.

Püssi linna veevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.

- **Lüganuse aleviku** ühisveevärgi baseerub puurkaevul nr 1 (kat nr 2332) ja nr 2 (kat nr 2331). Puurkaev kat nr 2332 on reservis. Puurkaev nr 1 (kat nr 2331) on rekonstrueeritud 2009. aastal ning varustatud veetöötlusseadmetega. Veevärgis esinevad probleeme raua ja mangaani sisalduse osas. Probleemiks on filtrite pesu töötlemata veega. Veetöötlus vajab ümberehitamist. Torustikud on suures osas rekonstrueeritud 2014. aastal. Vanemad torustikud ja liitmikud on halvas seisukorras ja vajavad vanuse või hüdrauliliste nõuete mittetäitmise tõttu väljavahetamist.

Lüganuse aleviku ühisveevärgiga oli aastal 2024 ühendatud 53% aleviku elanikust. Osa Lüganuse alevikust, Kiviõli-Varja teest lõuna poole jääv aleviku osa, eeskätt Pargi tn elamud on ühendatud Püssi linna ühisveevärgi toite. Pikaajalises programmis on kavas tagada ühisveevärgiteenus ka aleviku põhjapoolsemale osale, kus täna ühisveevarustus puudub.

Lüganuse aleviku veevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.

- **Sonda alevik** ühisveevärgi baseerub käesoleval ajal ühel, Laane tn puurkaevpumpal, puurkaev nr 57793. Laane puurkaevpumpala rekonstrueeriti ja veetöötluse osa täiendati oluliselt aastal 2024. Reservis olevad puurkaevpumpalad - Lasteaia puurkaev nr 2415, Rahvamaja puurkaev nr 51505, Metsa puurkaev nr 2414, Depoo puurkaev nr 2417.

Sonda aleviku ühisveevärgiga oli aastal 2024 ühendatud 86% aleviku elanikust.

Sonda aleviku veevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.

- **Erra aleviku** ühisveevärgiga on täna varustatud ligikaudu 73% küla elanikust. Ühisveevärgi baseerub Elamute puurkaevul kat nr 2232. Puurkaevpumpala on rekonstrueeritud 2010. aastal. Veetöötlusjaam tuleb ümber ehitada. Veetorustike seisund on halb.

Erra aleviku ühisveevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.

- **Erra-Liiva küla** veevõrk on ühendatud Kiviõli linna veevõrguga. Külas on kaks puurkaevu Liiva puurkaev kat nr 2422 (reservis) ja Pajualuste puurkaev.

- **Purtse küla** ühisveevärgi koosneb kahest piirkonnast – Keskuse piirkond, kus asuvad korterelamud, kauplus jm, baseerub ühel puurkaevul, küla puurkaev nr 2227 ning Purtse-Liiva piirkond, mida teenindab uus Purtse Uuendi puurkaev nr 59059. Erinevad veevarustuspiirkonnad pole omavahel ühendatud, vajaliku ühenduse nähakse ette käesoleva arendamise kava raames. Külas on ühisveevärgiga liitunud ca 30% elanikkonnast.

Purtse keskuse puurkaevpumpala (puurkaev kat nr 2227) on rekonstrueeritud aastal 2009. Pumpala veetöötlus vajab ümberehitust.

Purtse Uuendi puurkaev nr 59059 on rajatud 2018. aastal ning teenindab Purtse-Liiva tööstus- ja farmipiirkonna ühisveevärki, sh 18 eramut. Veetöötlus- ja II astme pumpakompleks rajati puurkaevule aastal 2023. NaOCl doseerimisega desinfektsioonisüsteem võimaldab kõrvaldada mikrobioloogilise reostuse.

Purtse küla ühisveevärgi torustikud on osaliselt rekonstrueeritud, aga vanemad torustikud halvas seisukorras.

Purtse küla ja Purtse-liiva piirkonna ühisveevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.

- **Varja küla** ühisveevärki teenindab Varja keskuse puurkaev kat nr 2238. Puurkaevpumplakompleks on rekonstrueeritud aastal 2009. Pumpla on varustatud veetöötlusseadmetega. Veetöötlussüsteem vajab perspektiivis tervikuna ümberehitamist. Käesolevaks ajaks on vanemad torustikud ja liitmikud halvas seisukorras. Kuna külas on teenusega varustatud vaid peamiselt keskuse kortermajade elanikud, on kavas perspektiivis veevõrku laiendada ning ka rekonstrueerida.
Varja küla ühisveevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.
- **Maidla külas** on kaks puurkaevu – Maidla Kooli puurkaev nr 14898 ja Maidla kodu ehk Nurme puurkaev nr 4225. Iga puurkaev toidab eraldi teeninduspiirkonda. Ühisveevärgiga on liitunud ligikaudu 91% elanikkonnast.
Maidla Kooli puurkaevpumplakompleks on rekonstrueeritud aastal 2009 ja varustatud veetöötlusseadmetega. Maidla Nurme ehk Kodu puurkaevpumpla on rekonstrueeritud ja kaasajastatud 2003. a. Veetöötlusseadmed puuduvad. Käesoleva arendamise kava raames nähakse ette veetöötlusseadmete paigaldamise Maidla Kodu puurkaevpumplale. Lisaks nähakse ette Maidla Kooli pumplas paiknevate seadmete asendamise ning süsteemi ümbertöötamise oksüdatsiooniks aereerimisega. Suurem osa torustikust on suhteliselt heas seisundis.
Maidla küla ja Maidla Kodu piirkonna ühisveevärgi joogivee kvaliteet vastab määruse nr 61 nõuetele.
- **Savala-Uniküla külades** on kaks eraldiseisvat veevõrku ning veevarustus baseerub kahel puurkaevul: Savala puurkaev kat nr 2617 ja Uniküla Vesi MTÜ puurkaev kat nr 14379. Uniküla puurkaev kat nr 2616 on reservis ja perspektiivis pakutakse välja võimaluse puurkaevu tamponeerida. Samas ei ole välistatud ka puurkaevu konserveerimine ja reservi jätmine. 2023. a rekonstrueeriti täielikult Savala ja Uniküla Vesi MTÜ puurkaevpumlaid ja paigaldatud on veetöötlusseadmed.
Ühisveevärgiga on liitunud ca 94% elanikkonnast.
Savala-Uniküla külades vastab ühisveevärgi joogivee kvaliteet määruse nr 61 nõuetele.
Soonurme küla ühisveevärgi piirkonnas on teenusega liitunud ca 89% elanikkonnast. Külas on kaks puurkaevu kat nr 5411 ja kat nr 5864. Viimane on ette nähtud likvideerida. Puurkaev- ja veevarustuspumpla on täielikult amortiseerunud ja vajab täielikku rekonstrueerimist, sisuliselt uuesti ehitamist ning veetöötlusseadmete paigaldamist. Puurkaevpumpla rekonstrueerimine nähakse ette olemasolevates asukohtades. Vanemad torustikud on halvas seisukorras.
Soonurme küla ühisveevärgi joogivee kvaliteet ei vasta määruse nr 61 nõuetele raua, mangaani, coli-laadsete bakterite ja enterokokkide sisalduse osas.

ÜVKA osas toob amet välja järgneva:

1. Lk 37 on välja toodud „JBP on vee-ettevõtja kõigis Lüganuse valla ÜVK tegevuspiirkondades, välja arvatud Sonda ja Erra alevikud ning Erra-Liiva küla, kus vee-ettevõtjaks on senini Lüganuse Vallavalitsus“. Juhime tähelepanu, et Sonda ja Erra alevikus on vee-ettevõtjaks määratud OÜ Järve Biopuhastus. Kuna Erra-Liiva küla on ühendatud Kiviõli linna ühisveevärgiga, on ka seal vee-ettevõtjaks OÜ Järve Biopuhastus.
2. Lk 37 on välja toodud „JBP tegevuspiirkonnad on järgmised:... Lüganuse vald (v.a Somp, Erra alevikud ja Erra-Liiva küla). Toila vald (Kohtla-Nõmme alevik, Järve, Saka, Peeri, Tākumetsa, Kabelimetsa, Kukruse, Vitsiku, Kohtla, Roodu ja Mõisamaa külad)“. Somp ja Erra alevik ning Erra-Liiva küla (ühendatud Kiviõli linna ühisveevärgiga) kuuluvad OÜ Järve Biopuhastus ÜVK tegevuspiirkonda. Seoses Toila ja Jõhvi valla ühinemisega moodustus uus omavalitsus – Jõhvi vald. Seetõttu viiakse kõik senise Toila valla ÜVK tegevuspiirkonnad üle Jõhvi valda. Amet juhhib tähelepanu, et OÜ Järve Biopuhastus on määratud vee-ettevõtja järgmistes endise Toila valla piirkondades: Järve küla, Peeri küla, Tākumetsa küla ja Mõisamaa küla. Ülejäänud piirkondades - Kohtla-Nõmme alevikus ning Saka, Kabelimetsa, Kukruse, Vitsiku, Kohtla ja Roodu külades - on vee-ettevõtjaks AS Vekanor.

3. Lk 48 ptk 5.2.1 on esitatud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni teenuse tarbijad (ettevõtted, koolid, lasteaiad jne). Osa tarbijatest on kas ümber nimetatud või suletud. Kirjas esitatud andmed vajavad ajakohastamist, kuna mõned andmed on aegunud.
4. Lk 51 on välja toodud „Kiviõli linna veevajadus ja -tarbimine on täna ja perspektiivis tagatud Kiviõli linna veehaarde enamasti kahe töötava ja kahe reservpuurkaevuga.... 2024 aastal töötas lühiajaliselt ka puurkaev nr 38, kuid viimastel kuudel pole puurkaev töötanud.“ Ametile teadaolevalt on puurkaev nr 38 (kat nr 2299) töös ja ei ole reservis.
5. Lk 57 on välja toodud „Mikrobioloogiliste kvaliteedinäitajate ja organoleptiliste omaduste analüüsiks võetakse veeproove ka MTÜ Vahtra Hooldemaja, Vahtra tn 2, Kiviõli, kraanist.“ Amet täpsustab, et Vahtra Hooldemaja kraanist veeproove võtab MTÜ Vahtra Hooldemaja enesekontrolli korras, mitte OÜ Järve Biopuhastus.
6. Lk 66 tabelis 5-6 Püssi linna joogiveekvaliteedi analüüsitulemused on välja toodud Püssi linna joogivee kvaliteedi andmed. Vastavalt tabelis toodud andmetele oli lasteaia Marjake joogivees enterokokkide sisaldus 8 PMÜ/100ml. Ametile teadaolevalt oli 22.04.2025 võetud veeproovis oli enterokokkide sisaldus 0 PMÜ/100ml ning kolooniate arv 22 °C juures 8 PMÜ/1ml.
7. Lk 68 on välja toodud „Lüganuse aleviku ühisveevärg baseerub tänaseks ühel alevikus eraldi paikneval puurkaevul nr 1 ja 2, kat nr 2332 ja 2331, seejuures uuem, aleviku keskosas asuv puurkaev nr 1, 2332 on reservis ning vanem, põhja pool asuv, töös.“. Amet juhhib tähelepanu, et puurkaev nr 1 on kat nr 2331 ja puurkaev nr 2 on kat nr 2332. Palume need andmed parandada nii seletuskirjas kui ka Lüganuse aleviku ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni skeemil ning tabelis „Lüganuse valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni investeringute mahud“.
8. Savala ja Uniküla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni skeemil on märgitud, et Uniküla Vesi puurkaev kat nr 14379 on reservis. Amet juhhib tähelepanu, et puurkaev kat nr 14379 on töös, kuid puurkaev kat nr 2616 on reservis.
9. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni skeemidel on osal skeemidest märgitud, et puurkaev on reservis, kuid osal mitte. Palume skeemidel ühtlustada reservis olevate puurkaevude märgistamine.
10. Ühisveevärgide puurkaevuvee analüüsitulemuste tabelites on esitatud põhjavee analüüsiandmed. Saadud tulemusi võrreldakse määruse nr 61 nõuetega. Selguse huvides juhime tähelepanu, et määruse nr 61 nõuded rakenduvad joogiveele (jaotusvõrgus/tarbimiskohas), mitte puurkaevu toorveele. Põhjavee (puurkaevu toorvee) analüüsitulemusi võib määruse nr 61 nõuetega võrrelda üksnes informatiivsel eesmärgil. Segaduse vältimiseks soovitame puurkaevuvee osas täpsustada, et tegemist on põhjavee ehk puurkaevu toorveega.
11. Lk 83 on välja toodud „Lisaks on oluline tarbija alevikus Erra lasteaed Linnupesa.“. Amet juhhib tähelepanu, et Erra lasteaia Linnupesa endisel asukohal (Puiestee tn 8, Erra alevik) tegutseb Erra Kultuuriselts MTÜ, kust võetakse seireproove. Soovitame seletuskirjas täpsustada, et endise lasteaia hoones tegutseb kultuuriselts.
12. Lk 87 on välja toodud „Erra-Liiva külas on kaks puurkaevu: Liiva pk ja Pajualuse pk, millest Pk-liiva, nr 2422 on arvel ühisveevärgi puurkaevuna“. Soovitame lisada ka Pajualuse puurkaevu katastritunnuse.
13. Lk 92 on välja toodud „*Märkus: üldraua analüüs, 164 µg/l pärineb 15.07.2016 veeproovist, varasemate veeproovide alusel oli üldraud ülenormatiivne, kuid seisuga 13.01.2025 on Terviseamet tunnistanud Purtse keskuse joogivee nõuetele vastavaks.“. Selguse huvides juhime tähelepanu, et määruse nr 61 kohaselt on raua piirsisaldus joogivees 200 µg/l ning viimase analüüsi alusel vastab Purtse keskuse joogivee kvaliteet määruse nr 61 nõuetele raua sisalduse osas.
14. Lk 92 on välja toodud „Terviseameti hinnangul on Purtse küla joogivee radionukliidide sisaldusest tarbijate tervisele tuleneva mõju hinnangu alusel....“ ja lk 173 „.... puurkaevude vees ja joogivees efektiivdoos, kuid sellele on hinnangu andnud Terviseamet. Terviseameti hinnangul on ühisveevärgi joogivee radionukliidide sisaldusest“. Amet juhhib tähelepanu, et radionukliidide sisalduse mõju hindamise hinnangu annab ja koostab Keskkonnaameti kiirgusosakonna kiirgusseire büroo, mitte Terviseamet.

15. Lk 96 tabelis 5-17 *Varja küla joogiveekvaliteedi analüüsitulemused* on märkuses välja toodud „****Üldraua analüüsi on Terviseameti andmetel kaks ning proovid on võetud ühel ja samal päeval samast joogiveeallikast**“. Amet täpsustab, et samal päeval võeti kaks proovi: üks Marja tn 4 liitumispunktist ja teine Marja tn 4 tarbija kraanist. Palume lisada, et proovid olid võetud samast veevärgist, kuid erinevatest proovivõtukohtadest.
16. Lk 112 on välja toodud „*Elanikke varustab tänase seisuga veega kaks puurkaevu, Soonurme veeühistu pk nr 5411 ning eramute pk nr 5414. Viimane jäetakse perspektiivis ÜVK-st välja ning kaevu haldab ja opereerib veeühistu*“. Ameti andmetel kasutatakse Soonurme küla elanike joogiveega varustamiseks ühte puurkaevu kat nr 5411. Puurkaev kat nr 5414 ei ole OÜ Järve Biopuhastus kasutuses olnud. Lisaks ei ole teisest lausest üheselt arusaadav, millisele puurkaevule viidatakse ja kes seda haldab ning opereerib.
17. Lk 116 tabelis 5-24 *Soonurme joogiveekontrolli analüüsitulemused* on märgitud, et „*ei vastanud joogivees nõuetele üldraud ja mangaan ning 2024. a veeproovis oli ülenormatiivne ka coli-laadsete bakterite ja enterokokkide arvukus*“. Ameti andmetel oli viimase analüüsi koheselt enterokokkide sisaldus joogivees 0 PMÜ/100ml, mis vastab määruse nr 61 nõuetele.
18. Lk 119 on välja toodud „*Liiva ehk sigala piirkonna joogivees on ülenormatiivne üldraud ja mangaan*“. Ameti andmetel vastab Purtse-Liiva ühisveevärgi joogivee kvaliteet määruse nr 61 nõuetele raua ja mangaani sisalduse osas.
19. Lk 173 on välja toodud „*Terviseameti ametlikul hinnangul on hetkel joogivesi tunnistatud mittevastavaks vaid Soonurme külas ja Kiviõli linnas, kuigi viimase puhul pole viimasel kahel aastal ülenormatiivseid näitajaid fikseeritud*“. Ameti vee terviseohutuse infosüsteemi (VTI) koheselt on Kiviõli linna veevärgi joogivee kvaliteet tunnistatud nõuetele vastavaks nii 2024. kui ka 2025 aastal. Palume lauset eeltoodust lähtuvalt korrigeerida.
20. Lk 196 on välja toodud „*OÜ Järve Biopuhastus on vee-ettevõtja ..., Jõhvi vallas, Toila vallas...*“ Palume eespooltoodust lähtuvalt eemaldada Toila vald nimetatud loetelust. Lisaks juhime tähelepanu, et OÜ Järve Biopuhastus on vee-ettevõtja Jõhvi linnas, v.a. Jõhvi linna Pargi tänava, Narva mnt ja Puru tee piirkonnas, kus vee-ettevõtjaks on OÜ Pesulux. Palume lauset vastavalt korrigeerida.
21. Seletuskirjas lk 9 on välja toodud kaks ajaperioodi: lühiajaline programm 2026-2030 ja pikaajaline programm 2031-2037. Lk 179 on märgitud, et investeeringuprogramm viiakse kahes etapis samade aastavahemikega (2026-2030 ja 2031-2037). Amet juhib tähelepanu, et tabelis 8-1 lk 191 on märgitud „*Pikaajaline programm 2025-2032*“ ning tabelis „Lüganuse valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni investeeringute mahud“ on märgitud „*Pikaajaline programm 2031-2036*“. Amet palub ühtlustada pikaajalise programmi aastavahemik.

Eelpool toodule tuginedes amet **ei kooskõlasta** esitatud Lüganuse valla ühisveevärgi ja – kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2026-2037, kuna ÜVVKS § 14 lg 1 kohaselt vajab ÜVKA täiendamist.

Palume teha ÜVKA-s täiendusi ning saata ÜVKA ametile uuesti kooskõlastamiseks

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Anna Kalinina
vaneminspektor (keskkonnatervis)